

спрямованого на забезпечення сплати належних платежів, боротьбу з контрабандою і ввезенням на внутрішній ринок неякісної та фальсифікованої продукції. Надмірно складна система митного адміністрування дає широкий простір для прийняття суб'єктивних рішень і корупції в митних органах, формує сприятливий ґрунт для зловживань і перекладає значні трансакційні витрати на споживача.

Література:

1. Мельник Т. Оцінювання впливу імпорту на проміжне і кінцеве споживання в Україні / Т. Мельник, К. Пугачевська // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 11 (149). – С. 62-70.
2. Лазебна І.В. Фінансово-економічні методи державного регулювання ринку споживчих товарів в Україні / І.В. Лазебна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1. – Т. 1. – С. 71-74
3. Рева Т.М. Вплив митно-тарифного регулювання імпорту на регіональні товарні ринки / Т.М. Рева, М.С. Кузьміна // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2009. – № 2. – С. 96-103.
4. Дубнюк Є. М. «Мито» як системна категорія економічної теорії [Текст] / Є. М. Дубнюк // Формування ринкових відносин. – 2006. – № 5. – С. 27-30.

Михайло Жирівський

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Ткачик Ф.П.

ЗАГАЛЬНА ТА СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Згідно з нормативно-правовим підходом, податкова система – це сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів), що справляються до бюджетів і державних цільових фондів у встановленому законами України порядку; принципів, форм і методів їхнього встановлення, зміни чи скасування; дій, що забезпечують повну та своєчасну їхню сплату, контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства.

В загальному податкова система України містить три основні підсистеми: підсистема оподаткування юридичних осіб; підсистема оподаткування фізичних осіб; підсистема зборів у державні цільові фонди. Поряд з цим, оподаткування юридичних та фізичних осіб можна поділити на загальну та спрощені підсистеми оподаткування.

Характеризуючи загальну систему оподаткування, можна сказати, що вона максимально враховує економічні показники діяльності підприємства – у більшості випадків у платника податків з невисокими показниками доходу не виникає великих податкових зобов'язань. Підприємства, що мають збитки у звітному періоді, часто взагалі не сплачують основних податків (для порівняння: якби такі підприємства знаходилися на єдиному податку, то зобов'язання б наставало незалежно від наявності чи відсутності збитків, а залежно від обсягу виручки). Юридичні особи та фізичні особи-підприємці на спрощеній системі оподаткування мають деякі обмеження у видах діяльності (наприклад, обмін валюти, реалізація коштовних металів і каменів, діяльність у сфері фінансового посередництва тощо), також законодавством обмежено кількість працівників і дохід таких суб'єктів підприємницької діяльності [1, с. 125]. Особливості оподаткування фізичної особи-підприємця, що перебуває на звичайній системі оподаткування, встановлено Податковим кодексом [2], згідно з яким підприємці повинні вести облік власних доходів та витрат у Книзі обліку доходів і витрат, а також мати документи, що підтверджують походження товару. Об'єкт оподаткування підприємця за класичною схемою визначають як: Чистий дохід (об'єкт оподаткування) = Оподатковуваний дохід (виручка у грошовій та негрошовій формах) – Витрати (документально підтверджені, пов'язані з господарською діяльністю підприємця та які безпосередньо стосуються отриманого доходу), тобто за касовим методом. Витрати визначають так само, але до формули їх включають у разі

отримання доходу, якого дані витрати стосуються. Причому якщо підприємець є платником ПДВ, то як у доходах, так і у витратах ПДВ не враховують.

У цілому до переваг загальної системи оподаткування, як для юридичних, так і для фізичних осіб-підприємців, належать:

- відсутність обмежень у видах діяльності;
- відсутність обмежень обсягу доходу й кількості працівників;
- більш широка можливість планування та оптимізації оподаткування (внаслідок впливу обсягу видатків на базу оподаткування);
- для фізичних осіб – можливість несплати ЄСВ за відсутності чистого доходу;
- розмір сплачуваних податків, який прямо залежить від обсягу доходів за звітний період.

У той же час загальна система оподаткування має певні недоліки:

- складність адміністрування (більш суворі вимоги до ведення обліку та складання звітності);
- досить високе податкове навантаження, особливо за наявності найманих працівників;
- обов'язкова реєстрація платником ПДВ у разі перевищення обороту в 1000000 грн. за 12 місяців.

Перевагами спрощеної системи оподаткування для юридичних та фізичних осіб-підприємців є:

- простіша процедура нарахування єдиного податку;
- спрощене ведення обліку і відносна простота заповнення звітності;
- звільнення від сплати платником єдиного податку низки податків і обов'язкових платежів;
- можливість не використовувати реєстратори розрахункових операцій (для ФОП);
- можливість бути платником ПДВ за власним бажанням у разі перевищення обороту в 1000000 грн. за 12 місяців (природно, за умовами дотримання максимального обсягу доходу для платника єдиного податку);
- скасування доплати 50% єдиного податку для ФОП за кожного співробітника [3].

Недоліками спрощеної системи оподаткування є:

- обмеження у видах діяльності, обсязі доходу й кількості працівників;
- відсутність можливості добровільної реєстрації платником ПДВ у фізичних осіб-підприємців;
- певні дискомфортні аспекти роботи ФОП з юридичними особами на загальній системі;
- розмір податку для платників 1-ї і 2-ї груп не залежить від результатів діяльності;
- обов'язкова сплата ЄСВ у мінімальному розмірі для 1-ї та 2-ї груп платників єдиного податку незалежно від результату діяльності. При цьому сплата мінімального ЄСВ платниками 3-ї групи, які сам податок платять залежно від обсягу доходу, є для них перевагою порівняно із системою оплати ЄСВ ФОП на загальній системі оподаткування [4].

У цілому вищеперераховані особливості, переваги й недоліки загальної та спрощеної систем оподаткування для юридичних та фізичних осіб-підприємців, безсумнівно, допомагають визначитися з вибором системи оподаткування під час створення суб'єкта господарської діяльності або прийняття рішення про її перегляд, але в кожному конкретному випадку залежно від особливостей і цілей діяльності існує маса нюансів і моментів, розібратися в яких може допомогти лише кваліфікований фахівець.

Література:

1. Ткачик Ф.П. Податкове консультування. Навчальний посібник / Ф.П. Ткачик – Тернопіль: Вектор, 2015. – 252 с.

2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Редакція від 20.09.2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3. Сторожко О.О. Вибір системи оподаткування в Україні для фізичних осіб / О.О. Сторожко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2745/1/>

4. Яку систему оподаткування обрати при реєстрації підприємця: порівняльна характеристика / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/ib/4862/44868>.

Іванна Задорожна

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н, доцент Ткачик Ф. П.

ОПОДАТКУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ

З появою інтернет-технологій наша цивілізація дедалі швидше рухається в бік глобалізації, віртуально освоюються міждержавні кордони і виявляється формування ознак світової податкової системи. Оподаткування міжнародних фінансових онлайн-операцій та інтернет-комерції загалом, останнім часом, стало одним з головних питань на глобальних економічних форумах. Уряди найвпливовіших країн світу бачать в індустрії інформаційних технологій (ІТ) важливе джерело поповнення державного бюджету. На нашу думку, електронна комерція в інтерпретації онлайн-торгівлі виступає привабливим видом діяльності, продукує безліч переваг, зокрема за допомогою електронних сервісів в мережі Інтернет відбувається проведення розрахунків за отриманий товар. Разом з тим, цифровий рух грошових коштів досить складно відслідкувати і виникають труднощі щодо контролю за сплатою податків. До того ж, електронна комерція є маловивченою сферою господарської діяльності, де не сформовано єдині підходи до визначення її сутності, не досліджено фактори, що впливають на динаміку її обсягів, а також надходжень від оподаткування.

Метою даного наукового дослідження є висвітлення актуальних теоретичних та прагматичних особливостей здійснення електронної комерції, а також визначення та удосконалення сучасних аспектів її оподаткування в Україні.

Електронна комерція є новим видом діяльності ключовим середовищем якої є мережа Інтернет. Електронна комерція – це відносини, спрямовані на отримання прибутку, що виникають під час вчинення правочинів щодо набуття, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснені дистанційно з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем, внаслідок чого в учасників таких відносин виникають права та обов'язки майнового характеру [1].

Електронна комерція відіграє важливу роль у сфері оподаткування, що спонукає до чіткого розмежування його об'єктів і суб'єктів. Зокрема об'єктом оподаткування вважається дохід отриманий юридичною чи фізичною особою від реалізації товарів (робіт, послуг) з використанням інформаційно-комунікаційних систем, а суб'єктами оподаткування – суб'єкт господарювання, який отримує свій дохід від діяльності в мережі Інтернет, споживачі та державні органи.

Підходи економічно розвинених країн до проблем податкового регулювання електронної комерції неоднозначні. Зараз існує декілька напрямів державного регулювання економічної діяльності у Всесвітній мережі [2]:

— визнання мережі Інтернет як зони без податків. Цю концепцію підтримують США, Японія, Канада, Австралія та інші.

— введення абсолютно нової податкової системи для електронної торгівлі, яка буде присвячена і спеціально розроблена для потреб і особливостей Інтернету.

— зміна традиційної податкової системи для електронної торгівлі, яка би взяла до уваги її особливості. Цю концепцію підтримують держави-члени ЄС.

На основі аналізу показників сучасного стану електронної комерції у національному сегменті мережі Інтернет з'ясовано, що найбільш поширеним її видом є система «бізнес-